

Zápisnica z rokovania Výboru pre výskum, vzdelávanie a výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

Dátum a čas konania: 31. január 2014, 9:00 – 10:45 hod.

Miesto konania: Veľká zasadačka Národného ústavu celoživotného vzdelávania, Tomášikova 4, Bratislava

Prítomní/prítomné: podľa prezenčnej listiny

Ospravedlnene neprítomní/neprítomné:

Peter Plavčan – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Katarína Ondrášová – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Oľga Pietruchová – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR – poverená zastupovaním: **Anina Botošová** (písomné poverenie vrátane poverenia vyjadrovať sa, zaujímať stanoviská a hlasovať k otázkam prerokúvaným na zasadnutí výboru)

Zuzana Slezáková – Ministerstvo zdravotníctva SR - poverená zastupovaním: **Martina Šmýkalová** (písomné poverenie vrátane poverenia vyjadrovať sa, zaujímať stanoviská a hlasovať k otázkam prerokúvaným na zasadnutí výboru)

Anton Kulich – Ministerstvo vnútra SR – poverený zastupovaním: **Peter Valachy** (písomné poverenie vrátane poverenia vyjadrovať sa, zaujímať stanoviská a hlasovať k otázkam prerokúvaným na zasadnutí výboru)

Eva Sládková – RTVS

Peter Guráň – Rada vlády SR pre práva seniorov a prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie (býv. Výbor pre seniorov)

Jana Jablonická-Zezulová - Výbor pre rodovú rovnosť

Laco Oravec - Nadácia Milana Šimečku

Lucia Berdisová – Právnická fakulta Trnavskej univerzity – poverená zastupovaním: **Šarlota Pufflerová** (písomné poverenie vrátane poverenia vyjadrovať sa, zaujímať stanoviská a hlasovať k otázkam prerokúvaným na zasadnutí výboru)

Daniela Lamačková – Právnická fakulta UPJŠ v Košiciach

Anna Labátová – ZMOS

Eva Šťastná - UMS

Navrhnutý program:

1. Otvorenie (Štefan Chudoba)
2. Informácia o menovaní nových členov a členiek výboru (zastupujúcich Úrad splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny, Výbor pre osoby so zdravotným postihnutím) (Zuzana Štrbiková)
3. Informácia z posledných rokovaní Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť (Peter Klenovský)
4. Závery zo zasadnutia koordinačnej skupiny pre prípravu Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike zo dňa 16.1.2014; Informácia o prebiehajúcom procese prípravy stratégie (Šarlota Pufflerová)

5. Informácia o procese formovania odbornej pracovnej skupiny pre prípravu a finalizáciu časti Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR pre oblasť výskumu, vzdelávania a výchovy v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania (Dagmar Horná)
6. Diskusia o činnosti Slovenského národného strediska pre ľudské práva a jeho reforme príp. novelizáciou zákona č. 308/1993 Z.z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva
7. Diskusia o zefektívnení činnosti Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť (podnety k návrhom na zriadenie iniciatívnej a procesuálnej pracovnej skupiny rady, k používaniu procedúry per rollam, k otázke paritného zastúpenia členov a členiek rady, k zmenám štatútu rady, k spôsobu hlasovania rady o periodických správach Slovenskej republiky k ľudskoprávnym dokumentom...)
8. Rôzne
9. Záver

Skratky:

Výbor VVV ĽPaRV – Výbor pre výskum, vzdelávanie a výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania

MŠVVaŠ SR – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

MZVaEZ SR - Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

MPSVaR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

STRAT – Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v SR

PS – pracovná skupina

RT – redakčný tím pre prípravu odborných podkladov pre STRAT

RV – Rada vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť

SNSLP – Slovenské národné stredisko pre ľudské práva

VaV k ĽP – výchova a vzdelávanie k ľudským právam

Priebeh rokovania

BOD 1: Otvorenie

Pán štátny tajomník MŠVVaŠ SR, Štefan Chudoba, poverený zastupovaním pána predsedu výboru, ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR Dušana Čaploviča, uviedol zasadnutie a privítal členov výboru. Následne predstavil navrhovaný program rokovania výboru a zdôraznil, že aktuálne zasadnutie výboru priamo súvisí s Mimoriadnym rokovaním RV, naplánovaným na 4. septembra 2013. Po tom, čo voči návrhu programu neboli vznesené žiadne námietky, pán štátny tajomník informoval výbor o skutočnosti, že pán predseda výboru vymenoval nových členov a nové členky výboru a tým z nich, ktorí boli prítomní/ktoré boli prítomné, odovzdal ich menovacie dekréty, vrátane menovacieho dekrétu pani Šarlote Pufflerovej ako podpredsedníčke výboru. Následne vyhlásil rokovanie výboru za otvorené.

BOD 2: Informácia o príprave Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike, diskusia k odbornému podkladu k stratégii vypracovanému Redakčným tímom prípravy stratégie

Pozn.: Príspevky vybrané v rámci súvisiacej diskusie – bez autorizácie:

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru VVV ĽPaRV, výkonná riaditeľka o.z. Občan, demokracia a zodpovednosť

Zrekapitulovala vývoj v procese prípravy STRAT za obdobie od posledného zasadnutia výboru dňa 11. júna 2013. Konštatovala, že dokument, ktorý predstavuje odborný podklad k príprave stratégie, vypracovaný RT, je v súčasnosti dôkladne prepracovaný, a to aj z dôvodu uskutočnenia série workshopov po celej republike, ktoré mali vytvoriť priestor pre spoločnú diskusiu verejnosti a odborníkov s možnosťou prípadného doplnenia a prepracovania podkladového materiálu pre STRAT. Počiatočnú predstavu o úlohe a výstupoch workshopov sa však, podľa jej názoru, nepodarilo celkom naplniť, keďže sčasti vo fáze otvorenia diskusie neboli niektorí účastníci workshopov dostatočne oboznámení s predloženým materiálom, mnohí vystúpili s témami, ktoré neboli celkom kompatibilné s jeho obsahom ani so záväzkami SR, čo v závere viedlo k tomu, že diskusia nebola až do tej miery prínosná, ako sa očakávalo.

Zdôraznila, že podkladový materiál má podrobne rozobrať to, akým spôsobom chce SR naplňať záväzky v oblasti ľudských práv; má byť podkladom, teoreticko-metodologicko-právnym východiskom a rámcom pre budúcu STRAT. Pripomenula, že v priebehu leta bolo možné do procesu prípravy tohto podkladového materiálu pre STRAT vstupovať, pričom následne koncom augusta sa mala stretnúť koordinačná skupina, do ktorej bola zvolená ako zástupkyňa výboru, čo sa napokon nestalo. Ukazuje sa zároveň, že na prepracovanie STRAT ako aj na lepšie uchopenie tém, ktoré sa v procese jej tvorby objavili, je potrebný dlhší čas. Plánované mimoriadne zasadnutie vlády vytvorí, podľa jej názoru, priestor na prediskutovanie toho, ako ďalej postupovať, malo by sa rozhodnúť o ďalšom osude STRAT a o podobe procesu jej tvorby v najbližších mesiacoch.

Zároveň považuje spomínané vytvorenie časového priestoru za vhodné pre Výbor VVV ĽPaRV, pretože sa zaoberá témou, ktorá bola v podkladovom materiáli pre STRAT označená ako prierezová, čím sa otvárajú možnosti ďalej a podrobnejšie začať práve na tejto téme pracovať. Problematiky, ktorou sa Výbor VVV ĽPaRV zaoberá, sa týka kapitola 6 a v podobe, v akej je, by mohla byť dobrým rámcom pre prácu výboru v najbližšom intenzívnom období ďalšieho procesu tvorby STRAT, pričom by výbor mohol odborný podklad uchopiť ako plán svojej činnosti. Existencia už zadaných cieľov môže byť pre výbor rámcom pre ďalší postup v oblasti VaV k ĽP, ktorá sa týka nielen školstva, ale aj celej oblasti verejnej správy, kde by ľudskoprávne vzdelávanie malo byť hodnotovým zázemím pre prácu verejnej správy a vôbec orgánov verejnej moci – nielen zamestnancov a zamestnankýň ministerstiev a iných úradov, ale aj polície, zboru väzenskej a justičnej stráže, armády. Pani Pufflerová vyjadrila názor, že systematické vzdelávanie v oblasti ľudských práv nie je v podstate v žiadnom rezorte zakotvené v takej podobe, ako by malo byť. Čo sa týka samotného podkladového materiálu pre STRAT, nie je zatiaľ rozhodnuté, akú úlohu bude mať v ďalšom procese. Domnieva sa, že ako podkladový, rámcový, hodnotový materiál bude určite použitý a väčšia dôležitosť bude priradená prierezovým témam, keďže sa týkajú viacerých rezortov.

Následne pani Pufflerová odovzdala slovo pani Lucii Berdisovej, ktorá ďalej informovala o priebehu jedného z workshopov realizovaných v procese prípravy STRAT, a to o workshope v Košiciach, ktorého sa osobne zúčastnila.

Lucia Berdisová, Právnická fakulta Trnavskej univerzity - Katedra ústavného práva

Poskytla stručný prehľad o organizáciách, ktoré sa spomínaného workshopu zúčastnili, a o kritických pripomienkach, ktoré počas workshopu zazneli a smerovali najmä k tomu, že treba klásť dôraz na kresťanstvo, zvýšiť hodnotu kresťanstva v dokumente, pričom v rámci diskusie sa nakoniec ustabilizovalo, že STRAT by mala byť reprezentatívna a pluralitná, preto

nie je možné zvyrazňovať jedinou ideológiu. Následne bolo kritizované, že aj samotná STRAT predsa len je ideologická, pretože je založená na liberálno-sociálnej ideológii. Zaznel argument, že žiadny dokument nemôže byť ideologicky neutrálny, najmä, keď ľudské práva sú jednoducho ideológiou. Vynorila sa zároveň metodologická otázka, do akej miery má dokument smerovať k reformovaniu vnútroštátnych, medzinárodných záväzkov a do akej miery ich má rozvíjať. Väčšina účastníkov smerovala k tomu, aby boli medzinárodné záväzky SR iné a aj vnútroštátna realizácia aby bola iná, aby bolo zakotvené právo na život plodu v ústave aj v stratégii, aby rodová rovnosť vypadla, aby dokument nebol postavený na hodnote dôstojnosti, ale skôr hodnote práva na život. Ďalšia časť diskusie sa podľa slov pani Berdisovej venovala tomu, čo sú to ľudské práva, či je ich potrebné definovať, a procesu, akým sa majú definovať. Veľká časť workshopu bola podľa jej názoru poznačená tým, že účastníčky/účastníci sa javili, že nie úplne čítali dokument, a ak ho čítali, ich východiská sa javili úplne iné. Vynára sa preto otázka, akú mieru zhody je možné dosiahnuť s tými, čo dokument najviac kritizovali. Ďalšia pripomienka smerovala k nedostatku plurality pri tvorbe dokumentu, zúčastnené organizácie tretieho sektora sa domáhali, aby boli pluralitnejšie zastúpené na jednej strane v tíme, ktorý tvorí dokument, a nielen v procese pripomienkovania, lebo sa domnievali, že ich pripomienky nemusia byť zapracované. Výsledok z workshopov sa podľa pani Berdisovej zdá byť nasledovný: všetci súhlasia s participatívnou tvorbou dokumentu, ale zároveň sa ukázala negatívna stránka skutočnosti, že ak sa stretne príliš veľa ľudí a zároveň sú na opačných póloch, otázne je, do akej miery je skutočne dohoda možná. Pani Berdisová s pani Lamačkovou, ktorá sa workshopu v Košiciach tiež zúčastnila, sú toho názoru, že dokument nemôže smerovať k prehodnocovaniu záväzkov SR, dôležité je ich rozvíjanie a skutočné zabezpečenie.

Pán štátny tajomník poďakoval pani Berdisovej za jej príspevok a skonštatoval, že sa púšťame do veľmi komplikovaných tém, a keďže Výbor VVV ĽPaRV ide krížom cez celú stratégiu, bez zadefinovania základných okruhov, ktoré musíme riešiť, sa nepohneme. Následne vyzval pani Hornú, ktorá bola pri kreovaní dokumentu, aby ozrejmila prítomným postup jeho vzniku.

Dagmar Horná, členka RT

Poďakovala za pozvanie na zasadnutie výboru aj za pozvanie ostatných členov a členiek RT, ktorí/é zrejme pre povinnosti nemohli prísť – okrem pána Petöcza, ktorý môže pani Hornú doplniť, lebo spoločne pod jeho vedením organizovali v rámci RT prácu a postup pri tvorbe podkladového materiálu pre STRAT. Pani Horná nadviazala na svoje predrečníčky a poznamenala, že RT zobral túto prácu ako veľkú výzvu a zároveň ocenil, že sa pristúpilo k zostaveniu takéhoto RT a tiež aj k správne pomenovaniu toho, čo sa má zo strany RT predložiť, a teda, že má ísť o odborné podklady pre gestora tejto úlohy, ktorým je MZVaEZ SR. To sa podľa naznačeného procesu malo zhostiť odborných podkladov a rozhodnúť, ako sa s nimi bude postupovať ďalej. Otázky budú v najbližšom období teda smerovať k tomu, čo ďalej, ako aj k tomu, aká je rola Výboru VVV ĽPaRV. Osobne sa domnieva, že môže byť veľmi progresívna v celej ďalšej etape prípravy STRAT, môže takpovediac súznieť s odhodlaním RT, ktorý pristúpil k napĺňaniu tejto povinnosti s tým, že za obdobie od vzniku SR v roku 1993 mal isté odborné skúsenosti z pohybovania sa v ľudskoprávnej obci, disponoval preto presvedčením a vierou, že po uplynulom dvadsaťročí od vzniku SR treba vniesť svetlo do nášho formálneho záväzku, ktorý máme a ktorý je silným záväzkom štátu voči veľkým medzinárodným dohodám, ktoré SR ratifikovala a prijala do svojho legislatívneho poriadku, lebo sú to buď naplnené alebo nenaplnené kredity SR, s ktorými predstupuje pred civilizovaný svet, a to s tým, že je buď dobrým žiakom alebo žiakom so značnými rezervami. RT podľa jej slov postuloval odborné podklady aj v tom zmysle, že ide

o veľkú šancu pre SR deklarovat', že vie postupovať v intenciách svojich vážnych záväzkov a v intenciách svojej európskej integrovanosti, napokon nás v roku 2016 čaká predsedanie Európskej únii, čo je veľká šanca prezentovať SR ako krajinu, ktorá má svoje smerovanie strategicky premyslené, čoho súčasťou je podľa presvedčenia redakčného tímu aj STRAT v tejto dôležitej oblasti. Otázne je podľa pani Hornej, nakoľko disponujú výbory rady odbornou kapacitou na to, aby boli plne výkonnou zložkou pri kreovaní samotného textu STRAT. Na záver poznamenala, že pre Výbor VVV LPaRV je to skutočne jedinečná šanca, ako sa môže zapojiť a byť akcelerátorom celej STRAT.

Pán štátny tajomník poďakoval pani Hornej a skonštatoval, že táto téma je skutočne široká a bude rezonovať v našej spoločnosti. Pre MŠVVaŠ SR a Výbor VVV LPaRV by malo byť jasné, že sa máme čo najviac držať záväzkov SR, ktoré má na medzinárodnom poli. Odporučil koncentrovať sa na kľúčové veci a presadzovať ich tak, aby sa odporúčania Výboru VVV LPaRV dostali k RV a do príslušných materiálov, lebo od nich bude záležať finančné krytie. Ďalej požiadal pána Petöcza o jeho stanovisko.

Kálmán Petöcz, člen RT

Podakoval za slovo aj za pozvanie. Uviedol, že nebude prezentovať stanoviská, len chce pripojiť zopár poznámok k tomu, čo doteraz zaznelo. Myslí si, že verejná diskusia, ktorá prebiehala začiatkom júla, poukázala na to, že Slovensko je skutočne multikultúrna krajina, nie v zmysle slova „multikultúrny“, v akom sa bežne používa, teda, že sú tu Slováci, Maďari a Rómovia a pod., ale v tom zmysle, že ak za jadro kultúry považujeme základné hodnoty a mravné normy a vzorce správania, tak v tomto zmysle považuje slovenskú spoločnosť za multikultúrnu. A či už liberálnu teóriu ľudských práv považujeme za ideológiu alebo nie, tak doterajší vyše 60-ročný vývoj sveta po svetovej vojne ukázal, že toto je jediný zmysluplný a funkčný rámec toho, aby sa všetky kultúry na svete mohli zhodnúť aspoň na základných princípoch. Domnieva sa preto, že aj pre náš interný slovenský multikulturalizmus je to vhodný rámec, ktorý treba vedieť používať. Dokument je o implementácii ľudskoprávných záväzkov, o vymáhateľnosti, o pochopení, stotožnení sa s celým katalógom ľudských práv. Rieši aj argument predostretý na jednom z workshopov, podľa ktorého má byť hlavným cieľom dokumentu zavedenie sexuálnej výchovy do škôl. Hoci sa táto problematika v dokumente explicitne nespomína, podľa pána Petöcza sa rieši, pretože sa v ňom RT odvoláva na Európsky dohovor o ľudských právach, ktorý jasne stanovuje, že rodič má právo na voľbu výchovy a vzdelávania svojho dieťaťa v súlade so svojím filozofickým a náboženským presvedčením, k čomu sa SR prihlásila. Pokiaľ to chce niekto porušiť, tak je to porušením Európskeho dohovoru a tak s tým treba aj naložiť. Takisto si myslí, že sa treba pozrieť aj hlbšie na celý príslušný paragraf Európskeho dohovoru a na to, či je náš celý vzdelávací systém v súlade s dohovorom, či naozaj všetko, čo sa deje v škole - ak má byť centralizované celé školstvo, centralizovaný štátny vzdelávací program -, je skutočne v súlade s dohovorom - má rodič právo na voľbu výchovy a vzdelávania, a to nielen formy, ale aj obsahu? Nejde teda len o otázku sexuálnej výchovy, ale všeobecného vzdelávania. Ale tento problém sa, podľa pána Petöcza, dá riešiť len v rámci tejto tzv. liberálnej ideológie, nevie si predstaviť, v akom inom rámci by sa mohol riešiť mravný a hodnotový pluralizmus, ktorý je prirodzenou súčasťou každej spoločnosti.

Pokiaľ ide o časť o VaV k LP, samozrejme na jednej strane uznáva, že na Slovensku je mravný, hodnotový a kultúrny pluralizmus, ktorý treba rešpektovať. Na druhej strane, Slovensko má pozitívne medzinárodné ľudskoprávne záväzky, má svoju ústavu, ktorú demokraticky prijali zvolení zástupcovia tohto štátu. To znamená, že na jednej strane existujú určité demokraticky volené inštitúcie, určité demokratické záväzky, ku ktorým sa štát prihlásil a tie treba spoznať, keďže na workshopoch sa ukázalo, že väčšina obyvateľstva tohto štátu

nepozná, ktoré sú pozitívne ľudskoprávne záväzky tohto štátu, a to nielen bežné obyvateľstvo, ale ani tí, ktorí sú zodpovední za plnenie týchto ľudskoprávnych záväzkov – zamestnanci štátnej verejnej správy, orgány verejnej moci. Zmyslom časti podkladového materiálu o VaV k LP je práve to, aby všetci tí, ktorí vyššie uvedené majú poznať, to poznali holisticky, komplexne, nie vytrhnuté z kontextu - lebo druhým poznatkom z workshopov je fragmentárny a partikulárny prístup k ľudským právam. Mnohí si podľa slov pána Petöcza v dokumente nalistovali len časť, ktorá sa ich týkala, čím bol celý pohľad na komplex ľudských práv vytrhnutý z kontextu.

Netvrdí, že dokument je dokonalý, ale pre tvorbu takéhoto dokumentu je potrebný podstatne dlhší čas ako mal RT k dispozícii, pričom sa domnieva, že v stredu 4. septembra na mimoriadnom zasadnutí RV sa pravdepodobne rozhodne, že bude predĺžený termín na ďalšiu diskusiu.

Pán štátny tajomník následne ponúkol priestor pre ďalší príspevok do diskusie. K slovu sa prihlásil Š. Matula.

Štefan Matula, predseda Detského fondu SR

Uviedol, že v prípade prerokovávanej STRAT nejde o prvú celoštátnu stratégiu, čo sa v SR pripravuje, a najmä nie v školstve. Ako psychológ sa domnieva, že podliehame ilúzii, že sa dá dohodnúť, že napriek tomu, že sme pluralitná spoločnosť, sa dohodneme. Predostrel preto návrh, že by workshopy mohli začínať dohodnutím sa, že sa nedohodneme, teda zadefinovaním toho, na čom sa nedohodneme. Odporučil túto stratégiu vyskúšať s tým, že by sa hlavní aktéri dohodli len na tom, v čom je možné dosiahnuť konsenzus a potom by už bolo na rozhodnutí rodičov, či vo výchove a vzdelávaní detí pôjdu liberálnou alebo tradicionalistickou vetvou. Po určitom testovacom období implementácie dohodnutého by odporučal predostrieť argumenty spolu s výhodami a nevýhodami.

László Öllös, člen Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny

Uviedol, že dohoda v prípade ľudských práv je potrebná. Bez dohody totiž nefungujú, a to nielen bez politickej, ale aj širšej spoločenskej dohody. Domnieva sa, že dohoda je dokonca možná, keďže každý jeden ideový prúd z hlavných spomínaných má svoju ľudskoprávnu ako aj neľudskoprávnu verziu, čiže líniu, ktorá uznáva ľudské práva a tú líniu, ktorá neuznáva existenciu ľudských práv, a teda spojenie tých vetiev, ktoré uznávajú ľudské práva je možné, a to prakticky aj teoreticky. Odkazujúc na tých autorov, ktorí predstavujú argumentačné základy jednotlivých ľudskoprávnych vetiev jednotlivých ideových prúdov sa dá vytvoriť rámec dohody, keďže to takto bolo vytvorené aj v iných štátoch a oveľa skôr ako v 21. storočí. Existuje teda, podľa jeho názoru, pole novej dohody, dokonca pole novej dynamickej dohody, čiže ďalšieho rozvoja.

Stanislav Trnovec, Klub mnohodetných rodín, člen Výboru pre rodovú rovnosť a Výboru pre deti a mládež

Poznamenal, že mnohé z tých vecí, ktorými je skutočne potrebné sa zaoberať, sú na Slovensku opomínané, najmä v oblasti neplatenej práce, ktorá je vykonávaná v rodinách, v rámci dobrovoľníckej činnosti, atď. Domnieva sa, že na Slovensku ideme jedným smerom, kým svet ide opačne, pričom spomenul existenciu dokumentov vytvorených OECD, OSN, atď. Apeloval zároveň na to, aby už spomínaná „multikulturalita“ rešpektovala i tie oblasti, o ktorých sa na Slovensku vôbec nehovorí.

Štefan Chudoba, štátny tajomník MŠVVaŠ SR, predsedajúci zasadnutiu

Navrhol, aby výbor dospel k určitej dohode. Skonštatoval, že príprava STRAT je komplexná a zložitá záležitosť a skutočne bude pre ňu potrebný dlhší čas. Musíme pritom brať do úvahy Ústavu SR a medzinárodné záväzky SR, ale aj ekonomické podmienky, v ktorých žijeme. Následne navrhol vytvoriť pracovnú skupinu, ktorá by na MŠVVaŠ SR zjednotila názorovú platformu a pomohla zadefinovať kľúčové otázky. Uviedol pritom, že ministerstvo má z pohľadu kľúčových otázok stanovenú presnú orientáciu v národnom programe reforiem zadefinovaných Bruselom vo vzťahu k jednotlivým skupinám obyvateľstva, k jednotlivým oblastiam, ktorými sú vzdelávanie, marginalizované skupiny, medzinárodná spolupráca a garantovanie práv najmä ohrozených skupín obyvateľstva. Domnieva sa, že v mnohých tých oblastiach sa robia veľmi účinné kroky, ale lepšie je dohodnúť sa na istom rámci a na istej postupnosti, aby bolo možné dospieť ku konkrétnym výstupom. Následne požiadal pani tajomníčku výboru, aby konkretizovala ďalší navrhovaný postup.

Zuzana Štrbiková, tajomníčka Výboru VVV ĽPaRV

Vyjadřila domnienku, ktorá zaznela už v slovách pani Pufflerovej a pána Petöcza, že tvorba STRAT bude posunutá a jednotlivé výbory budú mať čas na vypracovanie kvalitného materiálu. Preto by rada požiadala výbor o vytvorenie pracovnej skupiny, ktorá by sa zaoberala tvorbou podkladového materiálu za oblasť výskumu, vzdelávania a výchovy v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania. Zároveň predstavila novú zamestnankyňu v rámci Národného ústavu celoživotného vzdelávania – ako bolo spomínané na minulom zasadnutí Výboru VVV ĽPaRV, v národnom projekte bola vytvorená pozícia pre osobu, ktorá sa bude zaoberať koncepciou ľudských práv v širšom kontexte, jej úlohou bude zjednotiť postupy a materiály v rámci množstva vzdelávacích programov, ktoré boli doteraz vytvorené, pričom nie o všetkých máme vedomosť. Členkou tímu Národného ústavu celoživotného vzdelávania sa stala pani Dagmar Horná.

Následne požiadala pani Pufflerovú ako podpredsedníčku Výboru VVV ĽPaRV, aby v spolupráci s pani Hornou vytvorili v rámci výboru pracovnú skupinu, ktorá by sa skladala z rôznorodých zástupcov inštitúcií, aby bol zabezpečený pohľad zo široka, aby sa ale zároveň sústredili na to, že ako SR musíme vychádzať zo základnej premisy, že sa STRAT nemá viazať na žiadnu ideológiu ani náboženstvo, takže v STRAT ani v podkladových materiáloch sa nemôžeme sústrediť na kresťanstvo ani žiadnu inú ideológiu, ale mali by sme sa sústrediť na to, aby STRAT bola materiál, ktorý rozširuje medzinárodné záväzky SR, dáva ich do kontextu a obsahuje spôsob, akým SR bude naplňovať svoje medzinárodné záväzky, ktoré práve v oblasti výskumu, vzdelávania a výchovy v oblasti ľudských práv má. Treba sa teda skúsiť orientovať na to, akým spôsobom práve do budúcna naplňovať tieto medzinárodné záväzky. Ďalej adresovala výboru otázku, či by súhlasil s postupom, ktorý sa navrhuje, a síce, že by na prípravu STRAT bolo k dispozícii dlhšie časové obdobie, že sa vytvorí pracovná skupina, ktorá vytvorí podkladové materiály, ktoré budú vychádzať z doteraz predložených odborných podkladových materiálov, ktoré spracoval RT, pretože sú podľa názoru pani tajomníčky spracované na profesionálnej a odbornej úrovni.

Štefan Chudoba, štátny tajomník MŠVVaŠ SR, predsedajúci zasadnutiu

Podakoval za konkretizáciu návrhu. Vyjadřil sa zároveň, že sa prikláňa k tomu, že ak vznikne odborná skupina s primeraným počtom členov a bude mať v čele skúseného odborníka, tak sa nám môže podariť postihnúť oblasti sledované v rámcovom programe reforiem. Odporučil, aby výbor schválil vytvorenie pracovnej skupiny, pričom po jej sformovaní spolu s pani tajomníčkou výboru sa nadviaže spolupráca s ministerstvom.

Dagmar Horná, členka RT

Reagovala na predstavenie svojej osoby ako novej členky tímu Národného ústavu celoživotného vzdelávania, poďakovala za prejavenú dôveru a ocenila, že vedenie Výboru VVV ĽPaRV sa odhodlalo pre takpovediac odvážny krok postaviť jednu osobu v rámci výboru do tímu v národnom projekte. Ďakuje tiež za prejavenú dôveru výboru, ktorý ju na toto miesto navrhol, čo si naozaj váži a myslí si, že je tu skutočne kapacita ľudí, s ktorými sa dá spomínaná pracovná skupina postaviť, už aj vďaka tomu, že niektorí idú naprieč inými výbormi rady vlády, čím je intenzívne daná prierezovosť, nehovoriac o tom, že ide o odborníkov a odborničky, ktorí/é sa dlhodobo pohybujú v tejto oblasti. Vyjadrila presvedčenie, že s pani podpredsedníčkou sa dá na zriadení pracovnej skupiny okamžite začať pracovať.

Štefan Chudoba, štátny tajomník MŠVVaŠ SR, predsedajúci zasadnutiu

Tlmočil pripravenosť pána ministra školstva, vedy, výskumu a športu podporiť tieto aktivity, rovnako sa vyjadril, že je pripravený kedykoľvek to bude potrebné sa zapojiť a vynútiť si primerané reakcie zo strany ministerstva a organizácií, ktoré sú mu podriadené. Na mimoriadnom zasadnutí rady vlády v nasledujúci deň budú s pani tajomníčkou výboru túto pozíciu tlmočiť.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru VVV ĽPaRV, výkonná riaditeľka o.z. Občan, demokracia a zodpovednosť

Vystúpila so žiadosťou o prijatie uznesenia, keďže výbory sa mali stretnúť aj najmä preto, aby zaujali stanovisko k doterajšiemu procesu tvorby STRAT, k tomu, čo bolo predložené ako aj k ďalšiemu postupu. Uznesenie Výboru VVV ĽPaRV by predstavovalo stanovisko výboru k tomu, čo sa bude prerokúvať na zasadnutí RV. Vyjadrila domnienku, že na základe všetkého, čo sa už prediskutovalo, pričom sa diskusia v rámci výboru výrazne pohla ďalej, je postoj Výboru VVV ĽPaRV daný tým, že súhlasíme s tým, že prerokúvaný materiál, ktorý je podkladom pre STRAT, považujeme za hodnotový rámec aj pre jej ďalšiu tvorbu. To predstavuje prvý bod, v ktorom by rada vedela, že má za chrbtom Výbor VVV ĽPaRV, ktorý sa zhoduje, že tento materiál je preň cenným podkladom a dáva aj konkrétne rámce, čo robiť, a to sa týka nielen kapitoly, ktorá súvisí s prácou Výboru VVV ĽPaRV alebo tej oblasti, v ktorej výbor pôsobí, ale predstavuje aj celostný hodnotový rámec, ktorý sa odvíja od dôstojnosti a práw tak, ako je postavený celý spomínaný dokument.

Ďalšia vec, ktorú by rada otvorila, je koordinácia na úrovni RV resp. tá, ktorá je mimo výborov a ktorá by mala pomôcť, aby sa dostali na miesto, ktoré im prináleží, aj tie tri prierezové témy, teda aj vzdelávanie, ďalej aby celková koordinácia bola jasne, zrozumiteľne ustanovená a mala svoje pravidlá, lebo teraz sa koordinačná skupina nestretla aj preto, že nemá svoj štatút a nie je jasné, ako má fungovať, kto ju má zvolať, atď. Tvorba STRAT, ak to má byť dlhodobější proces, musí mať nejakého nositeľa. Buď nech je ním pracovná skupina, alebo nech sa ustanoví nejaká iná inštitúcia. Keďže nemáme podpredsedu pre ľudské práva, nemáme ani tú inštitúciu na úrovni vlády, ktorá by v tom celom reprezentovala potrebný prierezový moment. Chýba podpredseda vlády alebo splnomocnenec pre ľudské práva, preto by nebolo zlé, keby bol ustanovený splnomocnenec pre tvorbu a implementáciu STRAT, čo by mohlo pomôcť, aby bolo niekde zabezpečené zhmotnenie zodpovednosti. Tým by bola reprezentovaná aj prierezovosť tém, ktoré sa nedajú jednoznačne umiestniť na niektoré rezorty, napríklad ako rodová rovnosť. Posilnili by tým Výbor VVV ĽPaRV aj svoju pozíciu, mal by možnosť ako komunikovať cez ďalšie rezorty. Teda druhou úvahou je, akým spôsobom bude proces riadený na úrovni medzirezortnej, resp. nadrezortnej.

Takisto si myslí, že by načrtnutý proces mal byť finančne zabezpečený, pretože ak je proces dlhodobý, ak majú vzniknúť hodnotné veci, nielen ak ide o tvorbu STRAT, ale aj o jej následnú implementáciu, musí byť dopredu jasné, ako to bude zabezpečené. Nedá sa dopredu očakávať, že sa to bude robiť len dobrovoľnícky (myslí tých, ktorí nie sú súčasťou štátneho

aparátu). Ale aj v štátnom aparáte, ak nie je niekomu priamo pridelená táto zodpovednosť, nie je za to platený a nemá len to na starosti, tak potom sa dá veľmi ťažko docieľiť, aby sme v dlhodobom horizonte videli na konci nejaké výsledky. Nedá sa to prideliť len ako ďalšia úloha, je to veľmi komplexné, náročné na naštudovanie, vyžaduje si to, aby ľudia spolu komunikovali.

Štefan Chudoba, štátny tajomník MŠVVaŠ SR, predsedajúci zasadnutiu

Následne navrhol prijať uznesenie – odporúčanie výboru pre RV, v ktorom by boli zohľadnené nasledujúce body:

- Po prerokovaní vo výbore pokladá výbor materiál spracovaný RT za veľmi dobrý materiál, ktorý môže byť ďalej použitý na dopracovanie stratégie.
- Výbor odporúča RV, aby stanovila pre koordináciu jednotlivých skupín na úrovni rady pravidiel a podmienky vrátane finančného zaistenia.
- Výbor sa rozhodol vytvoriť odbornú pracovnú skupinu pod vedením podpredsedníčky výboru, Šarloty Pufflerovej, v spolupráci s Dagmar Hornou s cieľom zdefinovať kľúčové body, ktoré výbor odporučí RV na prioritné riešenie. Nutné je zdefinovať aj časovú postupnosť.
- Výbor odporúča MZVaEZ SR, aby sa ujalo koordinačnej funkcie s plnou zodpovednosťou.

Tomáš Földes, vedúci odboru výchovy, vzdelávania a informačných služieb, SNSLP

Uviedol, že reprezentuje úplne iný názor na predkladaný materiál. Po podrobnom oboznámení sa so všetkými tromi predkladanými materiálmi, ktoré tvoria obsah dokumentu označovaného niekde ako Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv, inde iba ako odborné podklady k tvorbe celoštátnej stratégie, je podľa jeho názoru tento materiál v stave, v akom sa aktuálne nachádza, absolútne nedostatočný. Neobsahuje množstvo tém, ktorým by sa podklad, ktorý by mal predstavovať základné východiská pre celoštátnu stratégiu venujúcu sa problematike ľudských práv, mal obsahovať. Navyše sa SNSLP nepozdáva proces, akým tento materiál vznikol, najmä čo sa týka pluralitných názorov, pluralitného tvorenia dokumentu. V úvode bolo spomenuté, že tento materiál bol vypracovaný aj vďaka zapracovaniu podkladov, ktoré odzneli na jednotlivých workshopoch, ktoré sa k tomuto materiálu organizovali. Poznamenal, že pred samotnými workshopmi mal materiál 23 strán, dnes má 24 a pol, takže po piatich workshopoch sa tento dokument natiahol o jeden a pol strany, čo sa SNSLP zdá nedostatočné, čo sa týka zapracovania pripomienok, ktoré odzneli na úrovni jednotlivých workshopov. Vzhľadom na to, že sa členovia a členky Výboru VVV LPaRV prítomní/é na zasadnutí plánujú uznášať na nejakom ďalšom postupe za výbor, považoval za potrebné tlmočiť stanovisko SNSLP k predkladanej STRAT a touto cestou si dovolil vzniesť protest proti predkladanému materiálu v nasledovnom znení:

„Slovenské národné stredisko pre ľudské práva protestuje proti písomnému materiálu predkladanému ako Celoštátna stratégia pre ochranu a podporu ľudských práv. Stredisko odmieta pripravený dokument, pretože nespĺňa základné kritériá štátnej stratégie a nedokáže dokonca ani byť podkladom či osnovou pre vypracovanie skutočnej stratégie štátu. Tento kontroverzný materiál neobsahuje štátne strategické riešenia veľkých problémov, ani troch najpočetnejších skupín obyvateľstva: témy ako ochrana detí, problematika zdravotne postihnutých ľudí a rómskej menšiny. Rovnako neobsahuje strategické postupy a riešenia štátu v oblasti rasizmu, extrémizmu, xenofóbie a intolerancie. Stredisko kriticky hodnotí aj celý pracovný postup v príprave kontroverzného dokumentu ako aj ignorovanie rôznych postojov a hrubé porušovanie názorovej plurality. Stredisko je zásadne proti prijatiu tohto dokumentu a žiada jeho stiahnutie.“

Štefan Chudoba, štátny tajomník MŠVVaŠ SR, predsedajúci zasadnutiu

Zopakoval návrh na vytvorenie pracovnej skupiny, ktorá sa bude zaoberať aj kritickými a rôznymi názormi a prístupmi a bude hľadať kompromisné riešenie, ktoré zadefinuje priority a časový postup. Aj naše stanovisko, t.j. výboru, v RV bude akýmsi odporúčaním. A RV dá odporúčanie vláde. Mali by sme si byť vedomí, že ukladať nemôžeme. Nie je podľa jeho názoru správnym prístupom žiadať stiahnutie dokumentu a tvrdo protestovať proti všetkému, čo už bolo urobené. Opätovne požiadal o vyjadrenie a hlasovanie výboru k tomu, čo navrhol.

Anina Botošová, MPSVaR SR

Vyjadrila názor, že predloženému materiálu chýba komplexná analýza. Ak nebudeme mať základný analytický materiál a nebudeme vedieť, ako sa evalvuje v rámci vnútroštátnej legislatívy, aké sú existujúce právne normy, aké sú politiky, či navzájom korelujú, tak na túto aktivitu nebudeme vedieť sanovať ani finančné prostriedky. V prvom rade by sme ním ale presvedčili všetkých nepresvedčených. Máme medzinárodné dokumenty a vnútroštátne právne normy, medzi ktorými nie je vždy vytvorený súlad. Pracovná skupina by mala mať ako prvý bod programu spracovanie detailnej analýzy súčasného stavu v SR, čo bude pre ďalšie pokračovanie tejto stratégie veľmi dôležité, lebo budeme mať detailne vypracované reálne okruhy alebo rizikové cieľové skupiny, lebo ľudské práva sú širokospektrálnou záležitosťou. Dodala, že sme sa stretli k odbornému podkladu a odborný podklad nemôžeme zamietnuť, je to odborný podklad tvorcov, ale vyššie uvedený návrh by mohol predstavovať pragmatické riešenie.

Štefan Chudoba, štátny tajomník MŠVVaŠ SR, predsedajúci zasadnutiu

Uviedol, že návrh pani Botošovej považuje za konštruktívny a do uznesenia navrhol doplniť, že výbor odporúča pracovnej skupine, aby v spolupráci s MZVaEZ SR spracovali analýzu súčasného stavu v oblasti legislatívneho zabezpečenia ľudských práv.

Stanislav Trnovec, Klub mnohohdetných rodín, člen Výboru pre rodovú rovnosť a Výboru pre deti a mládež

Poznamenal, že spomenuté stanoviská sa v princípe nelíšia. Jedno tvrdí, že materiál treba ďalej dopracovať, druhé, že tento materiál v tejto forme nie je vhodný, čo tiež znamená pokračovať v začatej práci .

Štefan Chudoba, štátny tajomník MŠVVaŠ SR, predsedajúci zasadnutiu

Navrhuje pokračovať a nadviazať na vypracovaný materiál, nie ho stiahnuť. Nie negovať, ale rozvíjať.

Zuzana Štrbiková, tajomníčka Výboru VVV LPaRV

Zdôraznila, že materiál, ktorý bol spracovaný a predložený, je prezentovaný ako odborný podklad, to znamená, že pracovná skupina, ktorú výbor plánuje zriadiť, zoberie odborný podklad a do detailov spracuje jednotlivé problematiky. Ak sa materiál nevenuje konkrétne niektorým cieľovým skupinám, je už úlohou pracovnej skupiny, či sa týmito skupinám bude venovať, akým spôsobom a pod. Ako všeobecný východiskový materiál je tento podklad podľa jej názoru taký, ako má byť.

Štefan Chudoba, štátny tajomník MŠVVaŠ SR, predsedajúci zasadnutiu

Zdôraznil, že ide najmä o to, aby sme sa čo najrýchlejšie pripojili k prúdu, ktorý sa formuje na nasledujúce plánovacie obdobie v dokumentoch, ktoré SR prijíma a bude prijímať. Musíme, podľa jeho slov, hľadať riešenie, ktoré nás posunie dopredu. Vyjadril sa, že

MŠVVaŠ SR sa k týmto záležitostiam nekompromisne prihlásilo a postupne sa snaží, aby rezortizmus zmizol. Navrhol, aby sa v spolupráci s MZVaEZ spracovala analýza, z ktorej vyplynie, na čo máme, a potom stanovíme, aká bude postupnosť riešení, teda ide o proces.

Zuzana Štrbiková, tajomníčka Výboru VVV LPaRV

Uviedla, že následne pre dodržanie plurality by navrhla aj, aby sa jednotlivé čiastkové výstupy z pracovnej skupiny následne dali na pripomienkovanie všetkým členom výboru a potom pri zasadnutí výboru by sa tieto pripomienky zhodnotili a spracoval by sa komplexný čiastkový výstup jednej aktivity. Teda, aby sa zabezpečilo, že všetci sa máme možnosť vyjadriť a môžeme spolupracovať.

Štefan Chudoba, štátny tajomník MŠVVaŠ SR, predsedajúci zasadnutiu

Uviedol, že by bol rád, keby členovia výboru neprichádzali so stanoviskom v znení: „Žiadam Vás, aby ste toto stiahli ako úplne nevhodné“, atď. Skôr je za to, aby sa na predložených materiáloch k STRAT ďalej pracovalo a hľadalo sa riešenie, na základe ktorého by sme sa pohli dopredu.

Tomáš Földes, vedúci odboru výchovy, vzdelávania a informačných služieb, SNSLP

V krátkosti reagoval na odozvu k svojmu vystúpeniu. Podľa jeho slov v ňom samozrejme nechcel ignorovať to, že sa tu ide kreovať nejaký ďalší postup, to, naopak, mimoriadne oceňuje. Rovnako nechcel absolútne ignorovať odbornosť jednotlivých príspevkov, ktoré boli priložené do tohto dokumentu, ale len tvrdí, že samotný materiál tak, ako je označovaný, teda ako návrh k STRAT, je nekompletný a ako taký preto nemôže ďalej obstať. Totižto samotné spracovanie tohto materiálu nadväzuje na uznesenie vlády č. 479 zo septembra 2012, ktoré ukladalo do 31. marca 2013 predložiť vypracovanie celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv. Dnes sme v polročnom sklze a odznelo aj z úst tvorcov, že samotný materiál vlastne vznikol len tri mesiace miesto pôvodne plánovaných dvoch rokov a preto tie výrazné obavy zo strany SNSLP. V nasledujúci deň sa má konať zasadnutie RV, kde sa bude pravdepodobne prijímať uznesenie, ktorým sa predložený materiál schváli alebo neschváli. SNSLP podľa jeho slov len tvrdí, že v tejto etape je spomínaný materiál neúplný. To, čo bolo zadefinované je fajn, ale treba to rozšíriť o 57 ďalších tém, podoblastí a iných záležitostí. A preto by sa v nasledujúci deň vôbec nemalo hlasovať o jeho schválení alebo neschválení.

Štefan Chudoba, štátny tajomník MŠVVaŠ SR, predsedajúci zasadnutiu

Zopakoval a doplnil navrhované body uznesenia výboru, ktoré by mali zahŕňať:

- spracovanie analýzy vo vzťahu k napĺňaniu záväzkov SR voči medzinárodným dohovorom a ústave,
- dopracovanie predkladaného materiálu v predĺženom cykle,
- informáciu o navrhovanom vytvorení odbornej skupiny,
- odporúčanie, aby koordinačné záležitosti pri príprave STRAT boli podchytené MZVaEZ SR, aby sa ministerstvo ujalo koordinácie výborov a stanovilo pravidlá ich práce a aby tie skupiny, ktorých členovia už boli nominovaní, sa mohli ujať svojej činnosti,
- odporúčanie vo vzťahu k finančnému zaisteniu prípravy a implementácie STRAT.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru VVV LPaRV, výkonná riaditeľka o.z. Občan, demokracia a zodpovednosť

Reagovala na vyhlásenia Tomáša Földesa a jeho tvrdenia, že text materiálu v rozsahu 23 strán je krátky, s upozornením na to, že jeho súčasťou je ešte ďalší dokument, ktorý má 43

strán. Napriek tomu si Š. Pufflerová nemyslí, že je to o tom, koľko čo má mať strán, alebo aby sme sa tu dohadovali, či to už je dost' alebo nie, keď sme v nejakom procese. Otázne je, čo urobilo SNSLP, keďže je inštitúciou, ktorá zo zákona má takéto veci robiť. Konštruktívne chce k tomu povedať toľko, že tieto východiská boli načrtnuté komplexne a myslí si, že aj za tú krátku dobu je materiál veľmi dôkladne spracovaný, obsahuje všetko, čo by malo byť v návrhu takejto stratégie zahrnuté. Iná vec je, že jednotlivé oblasti nie sú do detailov rozpracované, ale práve sme v bode, a vyzerá, že tak bude rozhodnuté aj nasledujúci deň na zasadnutí RV, kedy sme sa odhodlali v ďalšom období jednotlivé oblasti do detailov rozpracovať. Takže v tom nevidí absolútne žiadny rozpor. Okrem toho si ešte myslí a súhlasí s A. Botošovou, že dôkladná analýza musí byť tým prvým krokom. Možno je teraz len otázkou, či sa dá robiť analýza na úrovni RV, lebo aj analýza by sa čiastočne mohla robiť v jej výboroch, ktoré sa vedia špecializovať na jednotlivé témy. Možno je v tejto chvíli otázne, či analýzu robiť jednu, ktorá bude robená na úrovni RV, alebo v rámci koordinačnej pracovnej skupiny, alebo bude zadaná, alebo aj toto je vec, ktorá by sa mohla začať robiť alebo v budúcnosti robiť v oblastiach tých výborov, ktoré sa špecializujú na jednotlivé témy.

Dodala ešte krátku poznámku k pracovnej skupine, ktorá by sa mala sformovať na úrovni výboru, aby okolo nej nevznikli zbytočné spory. Už na minulom, júnovom, zasadnutí výboru bol vyslovený návrh zo strany Š. Pufflerovej vytvoriť takú pracovnú skupinu, ktorá by sa zaoberala touto problematikou. Zároveň si Š. Pufflerová myslí, že by tu mohlo byť aj niekoľko ďalších pracovných skupín pre jednotlivé témy, ktoré sa počas diskusie vynoria. Okrem toho existujú aj iné pracovné skupiny, a to aj z minulosti, ktoré sa venujú vzdelávaniu – akou je napríklad pracovná skupina pre problematiku inkluzívneho vzdelávania -, v čom by bolo potrebné urobiť poriadok. V júni Š. Pufflerová vyzvala ľudí, ktorí môžu niečím prispieť, aby sa do tejto PS hlásili, ale navrhla by v tejto chvíli aj nejaké kritériá, aby tí, čo sa budú uchádzať o členstvo v tejto skupine, museli predložiť svoj životopis, čím sa v oblasti ľudských práv zaoberali, aké skúsenosti majú za sebou, čím môžu prispieť, atď. Navrhovala by, aby tu také kritériá boli a aby sme sa podľa toho mohli zariadiť. Vyjadrila sa, že ako podpredsedníčka výboru sa postará o to, aby vytvorená PS bola naozaj pracovná, lebo ak má niečo vyprodukovať, tak nemôže byť diskusným klubom. Zároveň by navrhla, aby diskusia zostala jedným z tých nástrojov, ako sa budeme posúvať ďalej, aby sa potom nevynárali také veci, že sa nevieme dohodnúť. Diskusia je v demokracii potrebná a prirodzená. To si myslí, že bude aj plán v rámci celej tvorby STRAT. V tom ďalšom období by sme mali ako výbor vytvoriť preto priestor pre diskusiu. Š. Pufflerová sa podľa jej vyjadrenia bude tiež snažiť z pozície, ktorú má, o to, aby sme mali konkrétny priestor na takúto diskusiu – či už na zasadnutiach výboru alebo prostredníctvom workshopov – aby sme mali priestor a možnosť diskutovať o veciach, ktoré sa vynoria, s tými, ktorí budú mať záujem o nich diskutovať.

Kálmán Petöcz, člen RT

Chcel by vecne odpovedať pánovi Földesovi a pani Botošovej. Obidvaja sa dožadovali analýzy a evalvácie, pričom ide o prvý bod súhrnu - komplexná analýza a evalvácia legislatívy a existujúcich verejných politík sa má robiť v prvej etape po nejakom rozhodnutí, ktoré vláda alebo RV teraz v septembri prijme. To je prvý bod, východisko celého ďalšieho postupu. Pán Földes spomínal, že v dokumente chýbajú niektoré veľké oblasti, napríklad deti. Pričom 1. strategická otázka materiálu, t.j. komplexná analýza a revízia legislatívy a existujúcich verejných politík zahŕňa napríklad aj oblasť práv detí. V júni vláda prijala novú národnú stratégiu pre deti. Predložený návrh STRAT v 1. strategickej otázke zahŕňa napríklad práve požiadavku urobiť sekundárnu analýzu, či spomínaná prijatá stratégia v súvislosti s deťmi je úplne v súlade s Dohovorom o právach dieťaťa a všetkými podstatnými ľudskými právami. Nevidí dôvod, aby v tomto materiáli bola opakovaná ešte raz táto národná stratégia, ktorá bola v júni prijatá. To sa týka všetkých ostatných skupín, ktoré boli spomínané. Na to sú

predsa existujúce národné stratégie, akčné plány a úlohou ďalšieho procesu je tieto existujúce revidovať a evalvovať, či naozaj zodpovedajú ľudskoprávnym záväzkom. Materiál, ktorý má byť predovšetkým prierezový a má sa dotýkať fundamentálnych otázok nie je predsa možné rozpísať na 500 strán. Predkladaný materiál k STRAT nemá byť náhradou všetkých ostatných koncepcií. A oblasti, ktoré sú v ňom explicitne uvedené, sú tie, v ktorých nebola doteraz žiadna národná stratégia. Preto sú osobitne uvedené. Všetky ostatné oblasti a skupiny sú už nejakým spôsobom pokryté - aj deti, aj zdravotne postihnutí, aj Rómovia a Rómky. Pričom pri Rómoch a Rómkach sa vynára už politická otázka, či existujúca národná stratégia pre integráciu Rómov prijatá v roku 2012 ešte vôbec platí, resp. či ľudskoprávne dimenzie, ktoré obsahuje, ešte platia, alebo či ich treba revidovať alebo evalvovať. To je presne otázka, ktorá je zahrnutá v 1. strategickej otázke predkladaného materiálu. Nemôže to byť všetko detailne prebraté v texte tohto materiálu, ale bude sa to riešiť v priebehu ďalšieho pol roka.

Anina Botošová, MPSVaR SR

Reagovala na slová K. Petöcza tým, že k tomuto materiálu vôbec nepristupovala negatívne, ale skôr pozitívne. Je jej ale predložený materiál, ktorý sa volá odborný podklad k tvorbe celoštátnej stratégie a tento materiál neobsahuje komplexnú analýzu. Ide jej predovšetkým o to, aby tento materiál bol otvorený, aby bol uchopiteľný a aby sa dotýkal širokých vrstiev obyvateľstva. Preto navrhuje, aby bol tento materiál otvorený a aby sa dopĺňal, keďže tu ide o dlhodobjší proces.

Alena Kotvanová, členka Výboru pre predchádzanie a elimináciu rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie

Vystúpila s informáciou o tom, ako ich výbor riešil túto otázku, čo by mohlo byť pre prítomných zaujímavé. Vo Výbore pre predchádzanie a elimináciu rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie tiež prebehla informácia o príprave STRAT, predniesla ju pani generálna riaditeľka sekcie právnej a konzulárnej MZVaEZ SR, Barbara Illková. Vyššie uvedený výbor dal zelenú v tom smere, že tvorba STRAT je v procese a dal dôveru členom RT, ale hlavne spomínanému procesu, a že týmto procesom je možné docieľiť niečo, čo bude nosné pre SR. Pani Kotvanová nechcela pôvodne vystúpiť, ale tým, že bolo argumentované, že sa v predkladanom materiáli nenachádza napr. oblasť rasizmu, xenofóbie, poukázala na to, že ako celý výbor (so zastúpením celého spektra od mimovládnych cez vedecké inštitúcie až po štátny sektor) sa zhodli, že materiál je v tejto oblasti dostatočným nástrojom na dobudovanie aj tejto oblasti.

Ďalej na otázku T. Földesa o tom, na ktorom stretnutí Výboru pre predchádzanie a elimináciu rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie bolo toto prerokované, keďže rokovanie z predchádzajúceho dňa bolo zrušené, odpovedala, že na predchádzajúcom.

Stanislav Trnovec, Klub mnohodedných rodín, člen Výboru pre rodovú rovnosť a Výboru pre deti a mládež

Podakoval za to, že ako hosť vôbec môže klásť otázky a položil, podľa jeho vyjadrenia, pragmatickú otázku týkajúcu sa toho, či aj niekto iný mimo členov RT môže prispievať nejakým spôsobom, alebo partikulárne sa podieľať na práci RT. Rád by totiž dostal do podkladov otázky neplatenej práce a v súvislosti s tým vzdelávania a chudoby. Na druhej strane ale nie je schopný všetko obsiahnuť, teda nie je jeho záujmom byť členom nejakého tímu a zavádzať tam.

Štefan Chudoba, štátny tajomník MŠVVaŠ SR, predsedajúci zasadnutiu

Spomenul, že MŠVVaŠ SR disponuje kvalifikovanými pracovníkmi vo vzťahu k problematike vzdelávania menších a marginalizovaných skupín, ako sú napr. pani Ondrášová a pán Jaraba.

Následne požiadal o možnosť dať hlasovať o navrhovanom uznesení Výboru VVV EPaRV z aktuálneho zasadnutia výboru a zároveň vyzval prítomných hlasovať o tomto odporúčaní pre RV, ktoré bude prezentované nasledujúci deň na rokovaní RV.

Výsledok hlasovania o Uznesení Výboru VVV EPaRV č. 3/2013 z 3. septembra 2013 k príprave Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR:

Za: 12

Proti: 1

Zdržali sa: 3

Navrhované uznesenie č. 3/2013 bolo v zmysle rokovacieho poriadku Výboru VVV EPaRV súhlasom nadpolovičnej väčšiny jeho prítomných členov/členiek prijaté.

Štefan Chudoba, štátny tajomník MŠVVaŠ SR, predsedajúci zasadnutiu

Podakoval sa prítomným členom/členkám výboru za hlasovanie a všetkých pozval k diskusii na tomto materiáli, aby sa, podľa jeho slov, ani tí, ktorí hlasovali proti, necítili úplne v opozícii. Následne odporučil výboru, aby mohol s jeho súhlasom otvoriť bod č. 3 programu zasadnutia.

BOD 3: Informácia o aktuálnom stave členskej základne výboru v zmysle schváleného Dodatku č. 2 k štatútu výboru

Zuzana Štrbiková, tajomníčka Výboru VVV EPaRV

Informovala o zostávajúcich dvoch chýbajúcich nominantoch/nominantkách za členov/členky výboru: z SK8 a Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity. Vyjadrila vieru, že chýbajúce nominácie získame v najbližšom čase. Tým pádom by zloženie výboru malo byť kompletné, za čo podakovala všetkým inštitúciám, ktoré sa podieľali na nominovaní svojich zástupcov/zástupkyň v zmysle štatútu výboru.

Štefan Chudoba, štátny tajomník MŠVVaŠ SR, predsedajúci zasadnutiu

Požiadala o informáciu k ďalšiemu bodu rokovania.

BOD 4: Informácia o stave plánovaného pripomienkovania a schvaľovania Rokovacieho poriadku výboru

Zuzana Štrbiková, tajomníčka Výboru VVV EPaRV

V súvislosti s rokovacím poriadkom informovala, že tak, ako bolo na minulom zasadnutí výboru dohodnuté, pani Berdisovú sme požiadali o jej pripomienky k súčasnému rokovaciemu poriadku. Na základe toho spracujeme dodatok k rokovaciemu poriadku, ktorý bude zaslaný členom/členkám výboru a bude daný na hlasovanie per rollam.

Štefan Chudoba, štátny tajomník MŠVVaŠ SR, predsedajúci zasadnutiu

Keďže k tejto informácii neboli vznesené námietky ani požadované ďalšie informácie, otvoril bod Rôzne a poprosil o návrhy, pripomienky a stanoviská členov/členiek výboru do diskusie.

BOD 5: Rôzne

Štefan Matula, predseda Detského fondu SR

Vystúpil s poznámkou, ktorá vyplýva z jeho pracovnej skúsenosti. Keďže v názve výboru je zahrnutý aj výskum, spomenul dobrú skúsenosť v spolupráci s rezortom práce, sociálnych vecí a rodiny v konkrétnom prípade, kedy sa robil celoslovenský reprezentatívny výskum, ktorého spracovanie, keďže použili na vyhodnocovanie najmodernejšie štatistické metódy najmä amerického pôvodu, poukázalo na súvislosti medzi týraním a rodinným pozadím. Na druhej úrovni analýzy sa teraz hľadajú praktické odporúčania ako ďalej. Nadobudol pritom určitý optimizmus, aj z medzirezortnej spolupráce, aj z toho, čo všetko sa dá využiť, ak sa použijú vedecké metódy. A to si myslí, že je určite riešenie aj našich problémov. Lebo každý chce niečo iné, ale ak sa dohodneme na spoločnom vedeckom postupe, vedecká analýza nám dá odpoveď, ako to je a potom sa nemusíme dohadovať. Takže by v budúcnosti odporúčal posilniť pozíciu výskumu.

Šarlota Pufflerová, podpredsedníčka Výboru VVV LPaRV, výkonná riaditeľka o.z. Občan, demokracia a zodpovednosť

Nadviazala na už začatú diskusiu z minulého zasadnutia výboru o tom, čo by mohol byť plán činnosti výboru, lebo je dobré vedieť, čo sa chystáme robiť a na čo sa plánujeme sústrediť. Z diskusie z prebiehajúceho zasadnutia výboru aj z toho, ako sa vyvinuli udalosti, jej vyplýva, že priorita v pláne činnosti, keby sme nejaký začali vytvárať, je teraz jasná. Aj nám to pomôže mať jasno v tom, na čo sa máme sústrediť v najbližšom období. Ale nezávisle od toho, by sme si mali nechať otvorený priestor aj pre agendu, ktorú by mohol niekto priniesť a nemusela by byť priamo v súvislosti so STRAT. Dáva preto návrh, aby sme si najbližšie obdobie nechali ako taký otvorený priestor pre navrhovanie agendy, ktorá možno zatiaľ nie je jasne naformulovaná, a tiež pre možno vytvorenie aj nejakej inej pracovnej skupiny, lebo na to tu možnosti sú. Takisto navrhla, aby sme si urobili poriadok v ďalších existujúcich pracovných skupinách, ktoré už aj možno fungujú alebo fungovali, a sú niekde v medzipriestore. Myslí si, že pracovná skupina pre problematiku inkluzívneho vzdelávania pôvodne ani nebola pri našom výbere, ale vlastne sa jej činnosť ako keby nedotiahla.

Štefan Matula, predseda Detského fondu SR

Navrhoval by, aby bolo členom/členkám výboru umožnené dostať sa k zdôvodnenému stanovisku T. Földesa a nemali ho len z jedného vyhlásenia.

Štefan Chudoba, štátny tajomník MŠVVaŠ SR, predsedajúci zasadnutiu

Podľa jeho názoru bolo na zasadnutí spomenuté, že poskytneme materiály všetkým členom/členkám výboru.

Chcel by ešte všetkých prítomných informovať o tom, že MŠVVaŠ SR pripravuje operačný program vzdelávanie a operačný program výskum a inovácie. Prvý je orientovaný na odborné vzdelávanie, kde sa ministerstvo snaží o väzbu na podniky a praktickú prípravu ľudí. Druhou prioritou sú marginalizované skupiny, predovšetkým rómske, a túto problematiku, ako sa vyjadril, nechce ministerstvo riešiť segregáciou, práve naopak, segregáciu by chceli do maximálnej miery potlačiť. To znamená, že chcú koncentrovať školy do sídiel, kde je vyššia sústredenosť detí a práve preto v niektorých oblastiach, kde populačná

vlna zdvihla natalitu, plánujú vybudovať akési bunkové školy. To vyžaduje aj prípravu učiteľov a asistentov pre rómske triedy. V súčasnosti pod tlakom Európskej únie je riešená aj otázka špeciálnych škôl. Slovensko má pomerne vysoký podiel detí v špeciálnych školách, ktoré do značnej miery znemožňujú kontakt s normálnou populáciou a deti znevýhodňujú v ich ďalšom rozvoji. Podľa slov Š. Chudobu na nás Európa tlačí, aby sme najmä ľahké poruchy integrovali do normálneho školského prostredia. Táto záležitosť na druhej strane naráža na odpor odborníkov, ale aj učiteľov v špeciálnych školách, ktorí majú obavy, že tieto deti nebude možné plnohodnotne zapojiť do týchto riešení. V tejto súvislosti sa nám údajne otvára jediné riešenie, a to výrazným spôsobom sa venovať predškolskej výchove. Teda od štvrtého roku je v národnom programe reforiem stanovený cieľ 75 percent detí v predškolských zariadeniach. Ďalšou prioritou v oblasti školstva je celoživotné vzdelávanie, ktoré považuje z hľadiska ľudských práv tiež za dôležité. Cieľom by podľa Š. Chudobu malo byť, aby sa celoživotné vzdelávanie sústredilo nie do organizácií, ktoré nesystematicky získavajú akreditácie, ale do škôl. Informoval zároveň o prebiehajúcom prípravnom kurze celoživotného vzdelávania v rámci národného projektu, kde si ministerstvo prizýva nemeckých špecialistov pre vybudovanie systému duálneho vzdelávania podľa vzoru Nemecka. Duálne vzdelávanie a celoživotné vzdelávanie musia robiť aj školy a tiež univerzity. Bol by rád, keby sa aj o týchto zmenách hovorilo, keďže sa stretávame v rámci výboru pre vzdelávanie.

BOD 6: Záver

Na záver sa pán štátny tajomník poďakoval za zaujímavú diskusiu a aktívnu účasť na aktuálnom zasadnutí Výboru VVV ĽPaRV a ukončil rokovanie.

V Bratislave, 3. septembra 2013

Zapísala:

Katarína Dubcová
Sekretariát výboru

.....

Za správnosť:

Zuzana Štrbiková
Riaditeľka NÚCŽV
a tajomníčka výboru

.....

Schválil:

Štefan Chudoba
Štátny tajomník MŠVVaŠ SR
a predsedajúci rokovaniu výboru

.....

Prílohy:

- Prezenčná listina
- Uznesenie č. 3/2013